Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт
імя Максіма Танка

Праграма
па гісторыі славянскіх народаў

Мінск 1998

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

УДК 940 (075.8)
ББК 63.3 (4)я73
П 784

Друкуецца па рашэнні рэдакцыйна-выдавецкага савета БДПУ імя М. Танка

Зацверджана на пасяджэнні Вучонага савета гістарычнага факультэта (пратакол № 10 ад 27 мая 1998 г.)

Складальнікі: І.А.Груца, В.Ц.Ісаеў, А.М.Космач, Н.Д.Ляўковіч, У.С.Пуцік, В.М.Фамін, В.Р.Федарасава, У.А.Ціток, Ф.А.Шумскі

Пад рэдакцыяй А.П.Жытко, У.В.Тугая, В.М.Фаміна

© Калектыў складальнікаў, 1998

Тлумачальная запіска

У сувязі з тым, што ў вучэбныя планы гістарычных факультэтаў педагагічных універсітэтаў уведзены курс "Гісторыя славянскіх народаў", выкладчыкамі кафедры славянскай гісторыі і метадалогіі гістарычнай навукі падрыхтавана адпаведная праграма. Складаецца яна з двух частак: "Гісторыі ўсходніх славян" і "Гісторыі заходніх і паўднёвых славян".

Славянскія народы – гэта своеасаблівы, шматгранны і рознабаковы сацыяльна-гістарычны феномен. Іх гісторыю нельга разглядаць паасобна. У той жа час славянскі свет цесна звязаны з заходнееўрапейскімі ды іншымі цывілізацыямі. Менавіта таму ў праграме прадугледжана асвятленне асноўных этапаў развіцця славянскіх народаў у кантэксце сусветнай гісторыі.

Складальнікі праграмы не прытрымліваліся вузкакласавага падыходу ў тлумачэнні гістарычнага мінулага: у праграме асвятляюцца розныя гістарыяграфічныя падыходы да разгляду ключавых пытанняў гісторыі славянскіх народаў. Пры гэтым яны кіраваліся такімі прынцыпамі гістарычнага пазнання, як аб'ектыўнасць, гістарызм і каштоўнасная значнасць.

Матэрыял праграмы размеркаваны паводле сучаснай перыядызацыі:

першы перыяд – сярэднявечча (V – канец XV – пачатак XVI ст.);

другі – новы час (XVI ст. – 1917 г.);

трэці – навейшы час (1917–1998 гг.).

Перыяды, у сваю чаргу, маюць ключавыя раздзелы.

Праграма прызначана студэнтам гістарычных факультэтаў вышэйшых навучальных устаноў.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

10. История украинской ССР: В 2 т. Киев, 1969. Т. 1.
11. Киев и западные земли Руси в IX–XIII вв. Мн., 1982.
12. *Конисский Георгий.* История Русов или Малой России. Киев, 1991.
13. *Костомаров Н.И.* Исторические произведения. Киев, 1989.
14. *Крипьякевич И.П.* Історія ўкраіны. Львів., 1990.
15. *Лебедева Ю.А.* Древнерусское искусство X–XVII вв. М., 1962.
16. *Мавродин В.В.* Народные восстания в Древней Руси. М., 1961.
17. Материалы по истории СССР для семинарских и практических занятий: В 3 вып. М., 1985–1987.
18. *Мішко Д.І.* Соціяльно-экономичні ўмові формування ўкраінської народності. Киев, 1963.
19. Очерки истории СССР. IX–XIII вв. М., 1953.
20. Очерки истории СССР. XIV–XV вв. М., 1953.
21. Очерки русской культуры XIII–XVII вв.: В 5 вып. М., 1969 -1979.
22. Практикум по истории СССР с древнейших времен до конца XVIII в. М., 1984. Вып. 1.
23. *Пьянков А.П.* Происхождение общественного и государственного строя Древней Руси. Мн., 1980.
24. *Рыбаков Б.А.* Первые века русской истории. М., 1964.
25. *Сахаров А.М.* Очерки русской культуры IX–XVII вв. М., 1962.
26. Сборник документов по истории СССР: В 3 ч. М., 1970.
27. *Субтельный Орест.* Украина: история. Киев, 1994.
28. *Тихомиров М.Н.* Крестьянские и городские восстания на Руси XI–XIII вв. М., 1955.
29. Хрестоматия по истории СССР. XVI–XVII вв. М., 1962.
30. Хрестоматия по истории СССР с древнейших времен до конца XV в. М., 1960.
31. Хрестоматия по истории СССР с древнейших времен до 1961 г. М., 1987.
32. *Черепнин Л.В.* Образование Русского централизованного государства в XIV–XV вв. М., 1960.

33. *Яворницкий Д.Н.* История запорожских казаков: В 3 т. Киев, 1990.

Новы час (XVI ст. – 1917 г.)

Раздзел 1. Украінскія землі ў XVI – пачатку XVII ст.

Тэма 1. Палітычнае становішча Украіны

Адміністрацыйная рэформа. Ваяводствы. Паўстанне Міхаіла Глінскага. Люблінская унія. Уключэнне ўкраінскіх зямель у склад Польшчы. Брэсцкая царкоўная унія. Наступленне каталікаў. Спробы рэлігійнага паразумення.

Тэма 2. Сацыяльна-эканамічнае развіццё ўкраінскіх зямель у XVI – першай палове XVII ст.

Сельская гаспадарка. Промыслы. Гарадское рамяство. Унутраны гандаль. Кірмашы. Знешні гандаль. Цэнтры замежнага гандлю. Прадметы экспарту і імпарту.

Феадальнае землеўладанне. Сялянскае землекарыстанне. "Валочная памера" і далейшы лёс сялянства. Пашырэнне прывілеяў шляхты. Павіннасці сялян і іх юрыдычнае становішча.

Тэма 3. Узнікненне казацтва. Запарожская Сеча

Паходжанне тэрміна "казак". Адыходнікі. Казацкая каланізацыя: за парогамі Дняпра. Заняткі казакоў. Арганізацыя Запарожскай Сечы. Войска. "Кош". Рада. Старшына. Спробы расколу казакоў. Барацьба з татарамі. Паходы запарожцаў на Крым.

Тэма 4. Казацка-сялянскія войны (XVI – пачатак XVII ст.)

Шляхецкі прыгнёт. Наступленне шляхты на ўкраінскія "пустыні". Сялянскае паўстанне Мухі на Букавіне. Сялянская вайна 1514 г. у Венгрыі і ўдзел у ёй закарпацкіх сялян. Гарадскія паўстанні ў сярэдзіне XVI ст. Вайна 1592–1594 гг. К.Касінскі, С.Налівайка. Удзел казакоў у падзеях пачатку XVII ст. Т.Федаровіч, І.Суліма, П.Міхновіч-Бут. Паражэнне казакоў. Падрыхтоўка да новай вайны.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ